

A ZÁRÓDOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

Dolgozat címe: A gyógynövények szerepe a hagyományos népi gyógyászatban és a modern orvoslásban

A dolgozatot készítő hallgató neve: Váradi Andrea

Gyógy- és fűszernövények felsőoktatási szakképzési szak, levelező tagozat

Zöldség- és Gombatermesztési Tanszék

Belső témavezető: Dr. Kovács János, egyetemi docens, Zöldség- és Gombatermesztési Tanszék

Külső témavezető: (név, beosztás, munkahely megnevezése)

A népi hagyományban a füvekkel való orvoslás sokkal inkább megszokott és elterjedt volt, mint napjainkban. A betegségek kezelése nem volt egyszerű, lényegesen kevesebb orvosi szaktudáshoz és ellátáshoz jutottak hozzá a régi idők emberei. Emiatt alakulhatott ki szinte minden néphagyományban a természetes környezetükben található növényekkel, és állati eredetű dolgokkal, valamint tárgyakkal történő gyógyítás.

A magyar népi gyógyításban a táltosok fontos szerepet töltöttek be, hiszen ők ismerték a füvek és fák titkait. A növényi eredetű gyógyír sok évszázada velünk van; de a tudás, ami mögötte van, folyamatosan változott, átalakult. Az orvostudomány megjelenésével a népi gyógyászat oda-vissza kölcsönhatásba kerültek egymással, hiszen egyikből a másikba átszivárgott az ismeretanyag.

Dr. Oláh Andor természetgyógyász-orvos munkássága, és könyvei a gyógynövényekről meghatározóvá vált napjainkban. Ezen kívül Hoppál Mihály és Törő László munkássága is jelentős e téren, 1975-ben megjelent "Népi gyógyítás Magyarországon" című tanulmányuk, amely a magyar mellett angol nyelven is megjelent.

Dr. Papp Nóra biológus etnofarmako-botanikai vizsgálatai számos értékes eredményét Erdélyben gyűjtötte az elmúlt években. Munkáját a helyi, tapasztaltabb gyógynövény-gyűjtő idős emberek segítették elbeszéléseikkel.

Hazánk jellegzetes domborzati viszonyai, őshonos növényvilága, helyenként eltérő mikroklímája, és még sok más körülmény is meghatározta az adott tájegységen élők szokásait, ismereteit a helyi gyógynövényekről.

Az alább bemutatott ősi háziszerek gyógynövényei korántsem nyújtanak átfogó képet a valódi népgyógyászati tudásról, csupán érintik azt, a teljesség igénye nélkül. Céлом e növényeken keresztül bemutatni a népi gyógyászat és a mai orvoslás kapcsolatát, egymásra hatását.

Kamilla (*Matricaria recutita*)

Gyermekláncfű (*Taraxacum officinale*)

Nagy csalán (*Urtica dioica*)

Fokhagyma (*Allium sativum*), vöröshagyma (*Allium cepa*), medvehagyma (*Allium ursus*)

Boróka (*Juniperus communis*)

Kakukkfű (*Thymus vulgaris*)

Rozmaring (*Rosmarinus officinalis*)

Mezei cickafark (*Achillea collina*)

Közönséges dió (*Juglans regia*)

A régi korok emberei nem ismerték a hatóanyagokat, a mérgező növények miatt sok esetben történt félrekezelés, esetleg halál. A növényi részek felhasználási mértékét sem tudták pontosan, így bekövetkezhettek túladagolás, amelyet követhetett rosszsullét, hányás, vagy szintén betegség és halál.

A modern orvoslás sok esetben elutasította a népi gyógyászat egyes elemeit, olykor a növény hatástalansága, vagy a mérgezősége miatt. A népi gyógyítók kuruzslókká és sarlatánokká váltak a szemükben. Előnyösebbnek gondolták, ha a gyógyítást pontos hatóanyag-kimutatású, és adagolású gyógyszerekkel végzik; ezáltal csökkent a hagyomány szerinti ősi orvoslás szerepe.

Megjelent a Magyar Gyógyszerkönyv 1871-ben, amelyben a számos anyag növényi kivonatot, vagy egyéb feldolgozott növényi hatóanyagot tartalmaz. Az újabb és újabb anyagok felfedezésével már a VIII. Magyar Gyógyszerkönyv hatályos 2006 óta.

A modern orvostudomány fejlődése, az életmódunk változásai nagyban hozzájárultak a gyógyszergyártás fellendüléséhez, ezáltal a fokozott gyógyszerhasználathoz, hiszen mindenre nyújtanak megoldást - emiatt, viszont túl sokat használunk belőlük.

A mai igényekhez mérten, mindenki szeretne egészségesebben élni. A betegségek megelőzésének elvét követve kerülhetnek előtérbe a gyógynövények, amelyek, mint mindennapi kiegészítőként járulnak hozzá egészségünkhöz. Éppen ezért van szükség erre a nagyszerű, szerteágazó népgyógyászati tudásra, amelyet a mai modern tudományokkal ötvözhetünk és továbbfejleszthetünk.